

ΤΟ ΕΝ ΤΗ ΝΗΣΩ ΠΡΩΤΗ, ΒΥΖΑΝΤ. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΜΕΤΟΧΙΟΝ ΤΗΣ ΕΝ ΑΝΔΡΩ ΜΟΝΗΣ ΠΑΝΑΧΡΑΝΤΟΥ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΠΑΣΧΑΛΗ *

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ἡ ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ ἀρχιεπισκοπῇ καὶ νήσῳ Ἄνδρου διατελοῦσα σεβασμία βασιλικὴ τε καὶ σταυροπηγιακὴ μονὴ τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου, τῆς Παναχράντου ἐπικεκλημένη, συνάμα τῷ ἐνταῦθα κατὰ τὴν νήσον Πρώτῃν λεγουμένην διατελοῦντι σταυροπηγιακῷ ἱερῷ μοναστηρίῳ τῆς ἐνδόξου Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, καπὶ τῆς πρώτης ἡμῶν πατριαρχείας, μετὰ τὸ ἐκ βάρθρων καὶ θεμελίων ἀνεγερθῆναι τε καὶ ἀνακαινισθῆναι ὑπὸ χρησίμων Χίων πραγματευτῶν, χριστιανῶν καὶ φιλοθέων ἀνδρῶν, συνενωθέντι καὶ προσηλωθέντι τῇ ἱερᾷ ταύτῃ μονῇ τῆς Παναχράντου καὶ μετοχίῳ αὐτῆς γεγονότι διὰ δόσεως γροσίων δύο χιλιάδων καὶ πεντακοσίων, δοθέντων τε καὶ πληρωθέντων πρὸς ἐκείνους ἀπὸ μοναστηριακῶν χρημάτων τῆς Παναχράντου, διὰ χειρὸς τοῦ Παναχραντιώτου δσιωτάτου προηγουμένου ἐν ἱερομονάχοις κὺρ Διονυσίου, τοῦ ἄχρι τοῦδε ἡγουμενεύοντος ἐν τῷ αὐτῷ μετοχίῳ, κατὰ τὴν περίληψιν τῶν ἐπὶ συνόδου ἐμφανισθέντων ἡμῖν ἤδη δύο ἡμετέρων πατριαρχικῶν συνοδικῶν γραμμάτων ἐπικυρούντων τε καὶ βεβαιούντων τὴν καθ' ὃν εἴρηται τρόπον γενομένην τελείαν ταύτην προσήλωσιν καὶ ἔνωσιν τοῦ μοναστηρίου τούτου τοῦ Σωτῆρος, ἐξ ὅτου δηλαδὴ συνηνώθησαν ἀλλήλοις ἀμφοτέρω ταῦτα τὰ ἱερὰ μοναστήρια, προϊόντος τοῦ καιροῦ ἔφθασεν ὁπωσδήποτε ὑποπεσεῖν χρέεσι βαρυτάτοις, περίπου τὰς τρεῖς χιλιάδας δηλονότι καὶ διακόσια γροσία, καὶ δυσχερῶς πως ἔχειν εἰς τὸ διακυβερναῖσθαι καὶ διασφῆσθαι, ὡς ἔγνωμεν καὶ ἐβεβαιώθημεν ἤδη μετὰ τελείας πληροφορίας τε καὶ βεβαιώσεως ἀπὸ τε ζώσης φωνῆς τῶν τεσσάρων τούτων προκρίτων δσιωτάτων πατέρων Παταχραντιωτῶν, τοῦ τε προηγουμένου παπᾶ κὺρ Δανιήλ, τοῦ σκευοφύλακος παπᾶ κὺρ Ἰακώβου, τοῦ προηγουμένου ἐτέρου παπᾶ κὺρ Δανιήλ καὶ τοῦ ρηθέντος προηγουμένου παπᾶ κὺρ Διονυσίου, καὶ ἀπὸ τοῦ οὗ περ ἐνεφάνισαν οὗτοι ἡμῖν συνοδικῶς γράμματος, κατεσφραγισμένου ὄντος τῇ τε σφραγίδι τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς Παναχράντου καὶ ταῖς ὑπογραφαῖς πάντων τῶν ἐνασκουμένων αὐτῇ δσιωτάτων πατέρων, ἱερωμένων τε καὶ ἰδιωτῶν, νέων τε καὶ γερόντων, καὶ διαλαμβάνοντος ὡς οἱ αὐτοὶ ἀπαξάπαντες πατέρες, μὴ δύναμενοι ἄλλοθὲν ποθεν ἀπαντῆσαι τε καὶ κυβερνῆσαι καὶ πληρῶσαι τὸ ἐπιλείμενον αὐτοῖς μοναστηριακὸν προειρημένον χρέος διὰ τὴν ἄκραν αὐτῶν ἔνδειαν καὶ ἀπορίαν, κοινῇ αὐτῶν γνώμῃ καὶ συναινέσει ἀποκατέστησαν ἐπιτρόπους ἐκ μέρους αὐτῶν τοὺς ὀνομαστὶ ῥηθέντας τέσσαρας συγκοινοβιά-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 93.

τας αὐτοῖς πατέρας, ἔξαποστείλαντες ἐνταῦθα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τὸ κυβερνήσαι τε καὶ διορθῶσαι τὸ κοινὸν μοναστηριακὸν αὐτῶν χρέος τοῦτο διὰ τῆς ἐτέρας τινὶ κρείττονι καὶ ὑπερεχούσῃ δυνάμει τελείας ἐγχειρίσεως, παραδόσεώς τε καὶ προσηλώσεως καὶ προσκληρώσεως τοῦ εἰρημένου μοναστηρίου τοῦ Σωτήρος καὶ μετοχίου τῆς αὐτῆς μονῆς τῆς Παναχράντου, καὶ ἐπομένως προσέδραμον τῇ προνοίᾳ καὶ δεφενδεύσει τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐδεήθησαν θερμῶς δοθῆναι αὐτοῖς τὴν ἄδειαν ταύτην· ἀνθ' οὗτου καὶ ἡμεῖς, ὡς τὴν καθόλου προστασίαν καὶ μέριμναν τῶν ἀπανταχοῦ ἐκκλησιῶν καὶ θείων σκηνωμάτων ἄνωθεν ἐγχειρισθέντες, καὶ χρέος ἀπαραίτητον ἔχοντες ἐνατενίζειν ἔει ἀτενέσιν ὄμμασι καὶ προνοεῖσθαι καὶ φροντίζειν κηδεμονικῶς τῆς διαμονῆς καὶ συστάσεως καὶ εὐσταθείας αὐτῶν κατὰ τὴν τοῦ καιροῦ καὶ τῆς χρείας ἀπαιτήσιν, τὸ ζητούμενον συνοδικῶς συνδιασκεψάμενοι, καὶ εἰς τὴν μεγίστην ἀνάγκην αὐτῶν συμπαιθῶς ἀποβλεψάμενοι, καὶ τὴν θερμὴν αὐτῶν ταύτην ἱκεσίαν καὶ αἴτησιν εὐμενῶς τε καὶ φιλανθρωπῶς ἀποδεξάμενοι, ὡς μὴ ἔχουσαν ἄλλως γενέσθαι οὔτε μὴ θεραπευθῆναι καὶ διορθωθῆναι, δεδώκαμεν αὐτοῖς τὴν τελείαν ἡμῶν ἄδειαν.

Καὶ δὴ κατὰ τὴν ἐγχωρηθεῖσαν αὐτοῖς παρ' ἡμῶν ἄδειαν ταύτην ἐπαφῆκαν καὶ παραδεδώκρσι καὶ ἐνεχείρισαν ἤδη ἐπιτροπικῶς οἱ τέσσαρες ἐπιτροποὶ οὗτοι τὸ εἰρημένον μοναστήριον τοῦ Σωτήρος, ὡς κτῆμα καὶ μετόχιον τῆς μονῆς αὐτῶν τῆς Παναχράντου ὑπάρχον, μετὰ πάντων τῶν κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων καὶ μετὰ συμπάσης τῆς περιοχῆς τῆς νήσου Πρώτης, πρὸς τὸν ἱερώτατον μητροπολίτην Χαλκηδόνος, ὑπέρτιμον καὶ ἔξαρχον πάσης Βιθυνίας, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὸν ἡμῶν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν κύρ Γαβριήλ, διὰ τὸ ἀναδεχθῆναι τὴν αὐτοῦ ἱερότητα πληρῶσαι τε καὶ ἐξοφλῆσαι τέλεον ἅπαν τὸ ἐπικείμενον αὐτοῖς μοναστηριακὸν χρέος, συμποσωθὲν εἰς γρόσια τὸν ἀριθμὸν τρεῖς χιλιάδας καὶ διακόσια πενήκοντα. Κάντεῦθεν ἀνήγγειλαν καὶ ὠμολόγησαν ἰδίως αὐτῶν χείλεσιν ὡς οὐκ ἔχουσι τοῦ λοιποῦ οὔτε αὐτοὶ οὔτε οἱ συγκοινοβιάται αὐτοῖς πατέρες οὔτε ἡ μονὴ αὕτη τῆς Παναχράντου ζητεῖν ἄλλο τι, πολὺ ἢ ὀλίγον, ἐνεκεν τῆς πρὸς τὴν ἀρχιερωσύνην αὐτοῦ τελείας ἐγχειρίσεώς τε καὶ παραδόσεως τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου τοῦ Σωτήρος, ὡς ἐξισασθέντες μετ' αὐτοῦ καὶ ἐξοφλήσαντες κατὰ τελείαν διόρθωσιν καὶ ἐξόφλησιν διὰ τῆς τελείας ἀπαλλαγῆς τε καὶ ἐλευθερίας τῆς ἐνοχῆς τοῦ οὗ περ ἦσαν ἐνεχόμενοι μοναστηριακοῦ αὐτῶν χρέους τούτου, καθὰ μεταξὺ ἐκατέρων τῶν μερῶν τούτων συνεφωνήθη καὶ ἐστέργθη. Ὡστε μένει τὸ αὐτὸ μοναστήριον τοῦ Σωτήρος ὁλόκληρον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ δεσποτείαν καὶ χρῆσιν τῆς αὐτοῦ ἱερότητος ἀναποσπάστως καὶ ἀναφαιρέτως κατὰ πάντα καιρὸν καὶ ἐν παντὶ δικαιοσύνης κριτηρίῳ, ὡς ἴδιον αὐτοῦ κτῆμα γεγονὸς καὶ ὑπάρχον. Ἄλλ' οὖν αὐτίς ἡ ἀρχιερωσύνη αὐτοῦ, ὡς τίμιος καὶ ἄξιος καὶ δόκιμος καὶ πεπαιδευμένος καὶ ἐγκριτος ἀρχιερεὺς, θεοσεβῆς καὶ εὐλαβῆς περὶ τὰ θεῖα καὶ πιστὸς τοῦ

Θεοῦ οἰκονόμος καὶ ζῆλον ἔνθειον τῷ ἀγαθῷ θησαυρῷ τῆς καρδίας αὐτοῦ ἐνδιατρέφων, ἡμετέροις πατριαρχικῇ προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ, ἰδιοθελεῖ τε καὶ ἀβιάστῳ αὐτοῦ γνώμῃ καὶ προαιρέσει ἀφιέρωσε καὶ συνῆψε καὶ συνήνωσε, προσήλωσέ τε καὶ προσεκληρώσατο παρὰ πόδας σύμπαν τὸ ἱερὸν τοῦτο μοναστήριον τοῦ Σωτῆρος τῇ ἀγιοτάτῃ μητροπόλει Χαλκηδόνος ὑπὲρ ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας καὶ μνημοσύνου, ἀσύδοτον πάντῃ καὶ ἀδέσποτον καὶ ἀκαταζήτητον, ἀνενόχλητόν τε καὶ ἀνεπηρέαστον διαμένον παρὰ τε τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τῆς ρηθείσης μονῆς τῆς Παναχράντου καὶ παρὰ παντός συγγενικοῦ τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ καὶ ἐτέρου οὐτινοσοῦν προσώπου ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ· ὥστε τὸ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸν ἔξῃς ἅπαντα χρόνον εἶναί τε καὶ λέγεσθαι καὶ παρὰ πάντων γινώσκεισθαι ἀφιέρωμά τε καὶ κτῆμα ἴδιον τῆς αὐτῆς μητροπόλεως Χαλκηδόνος καὶ ἐνοριακὸν αὐτῆς δίκαιον ἀναπόσπαστόν τε καὶ ἀναφαίρετον, καὶ δεσπόζεσθαι καὶ διεξάγεσθαι καὶ διοικεῖσθαι ὑπὸ τε τῆς αὐτοῦ ἱερότητος καὶ ὑπὸ τῶν μετ' αὐτὸν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ ἀρχιερατευσόντων.

Τούτου χάριν γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ ἐν τῇ ρηθείσῃ νήσῳ Πρώτῃ διατελοῦν ἱερὸν μοναστήριον τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τῇ ἐπωνυμίᾳ τῆς πατριαρχικῆς καὶ σταυροπηγιακῆς ἀξίας πρότερον σεμνυνόμενον, μετὰ πάντων τῶν ἀφιερωμάτων καὶ πραγμάτων αὐτοῦ κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων καὶ συμπάσης τῆς περιοχῆς τῆς αὐτῆς νήσου, μένη τὸ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸν ἔξῃς ἅπαντα αἰῶνα ἀναποσπάστως καὶ ἀναφαιρέτως συνημμένον τε καὶ συνηνωμένον καὶ προσηλωμένον καὶ προσκεκληρωμένον καὶ ὑποκείμενον τῇ ἀγιοτάτῃ μητροπόλει Χαλκηδόνος, καὶ ὑπάρχη καὶ λέγεται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται ἀφιέρωμά τε καὶ κτῆμα ἴδιον καὶ ἐνοριακὸν τῆς αὐτῆς μητροπόλεως δίκαιον, ὡς γνήσιον αὐτῆς μέλος καὶ μέρος πρὸς τὸ ὅλον ἀναφερόμενον καὶ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ δεσποτείαν καὶ χρῆσιν καὶ πνευματικὴν προστασίαν καὶ ἐπίσκεψιν τοῦ τε ἤδη ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ ἀρχιερατεύοντος συναδέλφου ἡμῶν κυρ Γαβριὴλ καὶ τῶν μετ' αὐτὸν ἀλληλοδιαδόχως ἐν αὐτῇ ἀρχιερατευσόντων εὐρισκόμενον, διεξαγόμενόν τε καὶ κυβερνώμενον, κρινόμενόν τε καὶ ἀνακρινόμενον ὑπὸ τοῦ κατὰ καιροὺς μητροπολίτου Χαλκηδόνος, εὐλογοῦντός τε καὶ ἀγιαζόντος ἀρχιερατικῶς πάντας τοὺς ἐνασκομένους αὐτῷ πατέρας καὶ πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ καὶ τὰς ἐμπιπούσας αὐτῷ χειροτονίας ἐκτελοῦντος ἀκωλύτως μετὰ τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως, καθὼς καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ, ὀφείλοντός τε φροντίζειν αἰεὶ τῆς συστάσεως καὶ αὐξήσεως καὶ βελτιώσεως τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου, κρίνειν τε καὶ ἀνακρίνειν νομίμως καὶ κανονικῶς πᾶσαν μοναστηριακὴν ὑπόθεσιν καὶ εἰς τὸν τοῦ δικαίου τόπον ἀποκαθιστᾶν, καὶ μοναχοὺς κείρειν, ἐκβάλλειν τε καὶ βάλλειν, καὶ ἀποκαθιστᾶν ἐν αὐτῷ ἡγούμενον

τίμιον και ἄξιον και δόκιμον και ἀρμόδιον, θεοσεβῆ τε και εὐλαβῆ ἄνδρα, και τοὺς λογαριασμοὺς αὐτοῦ θεωρεῖν μετὰ ἀκριβοῦς ἐρεῦνης τε και ἐξετάσεως, και παιδεύειν ἐκκλησιαστικῶς πάντα ἄτακτον και ἐναντίον και ἀπειθῆ πρὸς αὐτὸν φαινόμενον ἱερωμένον και ἰδιώτην, και τ' ἄλλα πάντα ἐνεργεῖν ὅσα ἀρχιερεῦσιν ἀνήκει· ὀφειλόντων και πάντων τῶν ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ μοναστηρίῳ συνασκουμένων ὁσιωτάτων πατέρων μόνον τὸν κατὰ καιροὺς μητροπολίτην Χαλκηδόνος γινώσκειν νόμιμον και κανονικὸν και γνήσιον αὐτῶν ποιμένα και πνευματικὸν πατέρα, δεσπότην τε και ἔξουσιαστὴν και προστάτην και κηδεμόνα και φροντιστὴν τῆς ἀγαθῆς αὐτῶν και εὐκαταστάτου καταστάσεως, και κατὰ πάντα καιρὸν ἀπονέμειν τὴν ὀφειλομένην και προσήκουσαν τῇ ἀρχιερατικῇ αὐτοῦ ἀξίᾳ τιμὴν και ἀγάπην και εὐλάβειαν και δεξιῶσιν, και ὑπέκειν και ὑποτάσσεσθαι αὐτῷ κατὰ τὸ πρέπον και δίκαιον, και μνημονεύειν τοῦ κανονικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς και ἀκολουθίαις, ὡς νενομισται, και κατ' οὐδὲν αὐτῷ ἀντιφέρεσθαι και ἐναντιοῦσθαι ἀτάκτως, ἀλλ' ὑπακούειν ἧείποτε πάσαις ταῖς πατρικαῖς και πνευματικαῖς αὐτοῦ εἰσηγήσεσι και νουθεσίαις και παραγγελίαις ὡς εὐπειθῆ και γνήσια αὐτοῦ πνευματικὰ τέκνα και ὡς οἶόν τε φροντίζειν τῆς συστάσεως, αὐξήσεώς τε και βελτιώσεως τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν μοναστηρίου, διάγειν τε και πολιτεύεσθαι σωφρόνως και εὐτάκτως, και κατὰ τὸ ἐπάγγελμα τῆς μοναδικῆς πολιτείας, Θεῷ τε και ἀνθρώποις εὐαρεστοῦντας ἑαυτοὺς ἀποκαθιστᾶν.

Ὅστις δ' ἂν ποτε τῶν πάντων φανῆ ἐναντίος και ἀπειθῆς και ἀνυπότακτος τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἡμῶν ταύτῃ εὐλογοφανεῖ και δικαίᾳ ἐπιταγῇ και ἀποφάσει, και τολμήσῃ οἰωδῆτινι τρόπῳ ἀνατρέψαι τε και ἀθετῆσαι ἢ ὅλως διασεῖσαι τι τῶν ἐν τῷ παρόντι εὐλόγως και σὺν τῷ δικαίῳ διοριζομένων τε και ἀποφαινομένων, ἢ ἀποσπᾶσαι και ἀφαιρέσαι τῆς αὐτῆς μητροπόλεως Χαλκηδόνος τὸ ἱερόν τοῦτο μοναστήριον, ὁ τοιοῦτος, ὁποίας ποτ' ἂν εἴη τάξεώς τε και καταστάσεως και βαθμοῦ, ἀφωρισμένος εἴη παρὰ τῆς τρισυποστάτου και ἀδιαιρέτου και ὁμοουσίου μακαρίας Τριάδος, τοῦ ἐνὸς και μόνου τῇ φύσει ἁγίου Θεοῦ ἡμῶν, και κατηραμένος και ἀσυγχώρητος ἐν τε τῷ τῶν αἰῶνων και ἐν τῷ μέλλοντι, και μετὰ θάνατον ἄλυτος και τυμπανιαῖος· κληρονομήσειε τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ και τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα· ἢ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ εἴη ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, και ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα και τῶν θεομάχων Ἰουδαίων τῶν σταυρωσάντων τὸν Κύριον τῆς δόξης· και προκοπὴν οὐ μὴ ἴδοι πώποτε ἐφ' οἷς ἐργάζεται καθ' ὅλην τὴν ζωὴν αὐτοῦ· σεισθεῖν ἢ γῆ και καταπιοῖ αὐτόν, ὡς τὸν Δαθάν ποτε και Ἀβειρών, και ἐν γενεᾷ μιᾷ ἐξαλειφθεῖν τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς και τὸ ὄνομα ἐκ βίβλου ζώντων.

Ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτου ἔνδειξιν και διηγεσὶν και μόνιμον ἀσφάλειαν ἐγένετο και τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν βεβαιωτικὸν σιγγιλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα, και ἐδόθη τῷ ῥηθέντι ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ

Χαλκηδόνος καὶ συναδελφῶ ἡμῶν ἀγαπητῶ κὺρ Γαβριήλ, καταστρωθὲν κἄν τῶ ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἐν ἔτει σωτηρίῳ ρψμς', κατὰ μῆνα μάιον, ἐπιμεμήσεως ἐνάτης.

† Παῖσιος, ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

- † Ὁ Ἐφέσου Ἰωακείμ.
- † Ὁ Ἡρακλείας Γεράσιμος.
- † Ὁ Νικομηδείας Κύριλλος.
- † Ὁ Νικαίας Καλλίνικος.
- † Ὁ Ἀδριανουπόλεως Διονύσιος.
- † Ὁ Νεοκαισαρείας Διονύσιος.
- † Ὁ Βεροῦσίας Σαμουήλ.
- † Ὁ Πισιδείας Κοσμάς.
- † Ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γεράσιμος.
- † Ὁ Φιλιππουπόλεως Θεόκλητος.
- † Ὁ Μυτιλήνης Ἀνθίμος.
- † Ὁ Διδυμοτείχου Αὐξέντιος.
- † Ὁ Νέων Πατρῶν Νεόφυτος.
- † Ὁ Χριστιανουπόλεως Δανιήλ.
- † Ὁ Ναυπλίου Νεόφυτος.
- † Ὁ Προϊλάβου Καλλίνικος.
- † Ὁ Εἰάνθης Μητροφάνης.
- † Ὁ Χίου Διονύσιος.
- † Ὁ Λήμνου Παρθένιος.
- † Ὁ Δέρκων Σαμουήλ.
- † Ὁ Σαντορίνης Διονύσιος (1).

Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ δοθέντος πατριαρχικοῦ γράμματος
περὶ τῆς ὑποσχέσεως τῶν Παναχραντιωτῶν εἶπερ εὐρεθῆ ἤ χρέος
τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Πρώτῃ μοναστηρίου τοῦ Σωτήρος.

† Παῖσιος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης
καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† Διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ καὶ ἀποδεικτικοῦ γράμματος γίνεται δῆλον, ὅτι τοῦ ἐνταῦθα κατὰ τὴν νῆσον Πρώτην Ἱεροῦ μοναστηρίου τῆς ἐνδόξου Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ, πρότερον μὲν ὄντος σταυροπηγιακοῦ τε καὶ μετοχίου τῆς ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ ἀρχιεπισκοπῇ καὶ νήσῳ Ἄνδρῳ σεβασμίας βασιλικῆς τε καὶ σταυροπηγιακῆς μονῆς τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου, τῆς Παναχράντου ἐπικεκλημένης, ἥδη δὲ διαγεγονότος ἐνοριακοῦ τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Χαλκηδόνας διὰ

1. Βλ. J. D, Mansi, Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, tom. XXXVII, col. 953 - 4. Ἰωάννου Βουλγάρεως, Μεγάλου Πρωτοπαπᾶ Κερκύρας, Γράμματα προτρεπτικά εἰς συνδρομὴν ὑπὲρ ὀρθοδόξων χριστιανῶν, προσφευγόντων εἰς Κέρκυραν ἐκ τῆς δούλης Ἑλλάδος (1738-1746), «Παρασός», τ. ΙΓ' (1890), σ. 311.

σπουδῆς τε καὶ δαπάνης τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Χαλκηδόνος, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Βιθυνίας, ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ κυρ Γαβριήλ, κοινῇ τε γνώμῃ καὶ συναινέσει πάντων τῶν Παναχραντιωτῶν ὀσιωτάτων πατέρων, ὡς ἔγνωμεν καὶ ἐβεβαιώθημεν ἤδη ἀπὸ κοινοῦ αὐτῶν ἐνυπογράφου τε καὶ ἐσφραγίστου γραμματος, ἐγχειρισθέντος τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ τοῦ Σωτῆρος καὶ παραδοθέντος τέλεον τῇ αὐτοῦ ἱερότητι παρὰ τῶν τεσσάρων τούτων προκριτῶν Παναχραντιωτῶν πατέρων καὶ ἐπιτρόπων τῆς κοινότητος αὐτῶν, τοῦ τε προηγουμένου παπᾶ κυρ Δανιήλ, τοῦ σκευοφύλακος παπᾶ κυρ Ἰακώβου, τοῦ προηγουμένου ἐτέρου παπᾶ κυρ Δανιήλ καὶ τοῦ προηγουμένου παπᾶ κυρ Διονυσίου.

Κατὰ δὲ τὴν περίληψιν τοῦ ἐκδοθέντος τῇ ἀρχιερωσύνῃ αὐτοῦ συνοδικοῦ ἡμῶν βεβαιωτηρίου σιγγιλιώδους γραμματος, οἱ ὀνομαστὶ ῥηθέντες τέσσαρες οὗτοι πρόκριτοι Παναχραντιῶται πατέρες καὶ ἐπίτροποι τῆς κοινότητος αὐτῶν ἀνήγγειλαν καὶ ὠμολόγησαν ὁμοθυμαδὸν καὶ ὑπέσχοντο ἰδίοις αὐτῶν χεῖλεσιν ὡς ὀψέποι' ἂν εὗρεθῇ πολὺ ἢ ὀλίγον τι χρέος τοῦ μοναστηρίου τούτου τοῦ Σωτῆρος χρεωστούμενον πρὸς ὀτιοῦν πρόσωπον, εἴτε δι' ἰδίας τοῦ αὐτοῦ παπᾶ Διονυσίου ὁμολογίας, ἢ ἄνευ ὁμολογίας ἐν ὄλῳ τῷ διαστήματι τοῦ καιροῦ, καθ' ὃν ἐχρημάτισεν ἡγούμενος ὁ παπᾶ Διονύσιος οὗτος ἐν τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ τοῦ Σωτῆρος, ἀπολογεῖσθαι καὶ πληροῦν ἐκεῖνο ἀπροφασίστως καὶ ἀναντιρρήτως, συννεχομένων αὐτοῖς εἰς τὸ αὐτὸ χρέος καὶ πάντων τῶν συγκοινοβιατῶν αὐτῶν πατέρων, πρὸς δὲ καὶ εἰς ἡντιναοῦν ἐπακολουθησομένην τυχὸν τῇ αὐτοῦ ἱερότητι ἐτέραν ἐπήρειαν, βλάβην τε καὶ ζημίαν ἐξ αἰτίας τοῦ αὐτοῦ παπᾶ κυρ Διονυσίου ἔνεκεν τοῦ εἰρημένου μοναστηρίου τούτου τοῦ Σωτῆρος, τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Χαλκηδόνος καὶ συναδελφοῦ ἡμῶν κυρ Γαβριήλ καὶ τῆς μητροπόλεως αὐτοῦ ταύτης καὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου μοναστηρίου τοῦ Σωτῆρος καὶ τῶν ἑνασκομένων αὐτῷ πατέρων μενόντων ἀκαταζητήτων πάντη, ἀνενοχλήτων τε καὶ ἀνεπηρεάστων παρ' οὐτινοσοῦν δανειστοῦ προσώπου ἔνεκεν τοῦ ταιοῦτου μοναστηριακοῦ χρέους κατὰ πάντα καιρὸν καὶ ἐν παντί δικαιοσύνης κριτηρίῳ.

Ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτου ἐνδειξιν καὶ διηνεκῇ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν ἀποδεικτικὸν βεβαιωτήριον γράμμα καὶ ἐδόθη τῇ αὐτοῦ ἱερότητι.

Ἐν μηνί μαῦρ Ἰνδικτιῶνος θ' ἐν ἔτει ςαψς'.

† Ὁ Ἐφέσου Ἰωακείμ.

† Ὁ Ἡρακλείας Γεράσιμος.

† Ὁ Νικομηδείας Κύριλλος.

† Ὁ Κικαίας Καλλίνικος.

† Ὁ Ἀδριανουπόλεως Διονύσιος.

† Ὁ Νεοκαισαρείας Διονύσιος.

† Ὁ Βερροίας Σαμουήλ.

- † Ὁ Πισιδεῖας Κοσμάς.
- † Ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γεράσιμος.
- † Ὁ Φιλιππουπόλεως Θεόκλητος.
- † Ὁ Μιτυλήνης Ἀνθίμος.
- † Ὁ Διδυμοτείχου Αὐξέντιος.
- † Ὁ Νέων Πατρῶν Νεόφυτος.
- † Ὁ Χριστιανουπόλεως Δανιήλ.
- † Ὁ Ναυπλίου Νεόφυτος.
- † Ὁ Προϊλάβου Καλλίνικος.
- † Ὁ Εἰάνθης Μητροφάνης.
- † Ὁ Χίου Διονύσιος.
- † Ὁ Αἰήμου Παρθένιος.
- † Ὁ Δέρκων Σαμουήλ.
- † Ὁ Σαντορίνης Διονύσιος.

Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ ὁ Χαλκηδόνος Γαβριήλ, μετατεθεὶς εἰς τὴν μητρόπολιν Νικομηδείας, ἐπώλησε τὴν τε μονὴν καὶ τὴν νῆσον Πρώτην πρὸς τὸν ἀπὸ Πεκίου Ἰωαννίκιον τὸν Καρατζᾶν, ἀναλαβόντα τότε τὴν μητρόπολιν Χαλκηδόνος, μετὰ ταῦτα δ' ἀναδειχθέντα (1761—3) καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχη (1).

Ὁ Ἰωαννίκιος Καρατζᾶς, ἀνελθὼν ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, ἐπεκύρωσε τὴν ἐπὶ τῆς Πρώτης ἰδιοκτησίαν αὐτοῦ διὰ νέας συνοδικῆς πράξεως. Ἄλλὰ μετὰ παρελευσιν χρόνου τινός, παραιτηθεὶς τῆς πατριαρχείας, ἐπώλησε τὴν τε νῆσον καὶ τὴν μονήν, βεβαρυμένην ὑπὸ ἰκανῶν νέων χρεῶν, «πρὸς τὸν τιμιώτατον ἄρχοντα πιτάρην κυρίτζη Διαμαντῆν τοῦ Γεωργάκη» μετὰ πάντων τῶν προσόντων τῇ μονῇ κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων «καὶ μετὰ πάσης τῆς περιοχῆς τε καὶ ἐμπεριοχῆς καὶ παραλίου περιφερείας τῆς νήσου Πρώτης». Ἄλλὰ καὶ οὗτος μετεπώλησε τῷ 1778 τὸ μοναστήριον τοῦτο «αὐτοπροαιρέτως καὶ ἀβιάστως» ἀντὶ γροσίων δισχιλίων καὶ ἑπτακοσίων πενήκοντα πρὸς τὸν ὑψηλότατον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγγροβλαχίας Ἀλέξανδρον Ἰωάννου Ὑψηλάντην (2). Περὶ τούτου διαλαμβάνει

1. Ἰωαννίκιος δ' Γ', Καρατζᾶς, ἦν Βυζάντιος τὴν πατρίδα καὶ ἐξ οἰκογενείας ἐπιφανοῦς, λόγιος δ' ἄνθρωπος, προσηνὴς τοὺς τρόπους καὶ μεγαλοπρεπής. Ἐνεκα ἀντιξίων περιστάσεων ὁ Ἰωαννίκιος μετὰ τριετίαν περίπου παρηγήθη καὶ ἀπῆλθεν εἰς Χάλκην, ὅπου καὶ πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε. Περὶ τοῦ Ἰωαννικίου τοῦ Γ' πλὴν τῶν ὑπὸ *Μαθᾶ* καὶ *Γεδεῶνος* γραφέντων βλ. καὶ *Σεργίου Μακροῦ*, Ὑπομνήματα Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, παρὰ Μεσαιωνικῆ Βιβλιοθήκῃ *Κ. Ν. Σάβα*, τ. Γ', σ. 244 κ. ἑ.

2. Βλ. *Ἀθ. Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου*, Τὰ μετὰ τὴν Ἄλωσιν (1453—1789), σ. 606—616. Τὰ ἐν σ. 355 καὶ 363 ὑπὸ τοῦ Ὑψηλάντου ἱστοροῦμενα περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἐλέγχονται ὑπὸ τῶν ἐπισημῶν ἐγγράφων ἀτέκμαρτα καὶ συγκεχυμένα. Ὁ ἀγιοφειτὴς μοναχὸς Ἰωακείμ, παρ' οὗ δῆθεν παρέλαβεν ὁ Χαλκηδόνος Γαβριήλ τὴν νῆσον Πρώτην καὶ τὸ κατ' αὐτήν, ὡς εἴρηται, μοναστήριον τῆς Μεταμορφώσεως, ἤκμασεν, ὡς παρακατιόντες θέλομεν ἶδει, μεταγενέστερον.

τὸ ἀκόλουθον πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγίλλιδες γράμμα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Σωφρονίου Β', ἀπολυθὲν ἐν ἔτει 1778.

† Σωφρόνιος ἑλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† Πάντα τὰ γεραρὰ καὶ ἀξιόγαστα καὶ ὅσα πρόχειρον ἔχουσι καὶ οὐ δηματικὴν ἀλλ' οἷον εἰπεῖν ζῶσαν καὶ πραγματικὴν τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀγαθῆς προαιρέσεως καὶ τοῦ θεοῦ ζήλου, γνωστὰ γεγονότα τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς κατὰ καιροὺς ἐμπειστευμένοις τοῖς πνευματικοῖς ταύτης οἴακας, ἐπικυροῦν οὐκ ἀπαναίονται οἱ ταύτης προστάται ἐπὶ τὸ ἔχειν τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχὴν ἀπαράτρεπτον ἐν παντὶ καιρῷ καὶ χρόνῳ καὶ μὴ ὑφίστασθαι ταῦτα ἀνατροπὴν παρὰ τοῦ τυχόντος εὐκόλως, μάλιστα δὲ ὅσα εἰς σύστασιν ἀφορῶσιν ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηρίων, ὧν τὴν μέριμναν ἔχει ἡ ἐκκλησία ὡς κοινὴ μήτηρ καὶ προστάτις καὶ κηδεμών, φροντίζουσα ἀγρύπνως περὶ τῆς καλῆς αὐτῶν καταστάσεως καὶ τρόποις διαφόροις πραγματευομένη τὴν τούτων αὔξησιν καὶ τὴν εἰς τὰ πρόσω φορὰν καὶ βελτίωσιν· πρὸ πάντων δὲ τῶν ἐπιδεῶς ἐχόντων καὶ κίνδυνον ἐπαπειλούντων παντελοῦς ἐρημώσεως, τῶν γὰρ τοιούτων μετὰ γενναιοτέρας τινὸς ἐπιμελείας ἡ ἐκκλησία ἀντιλαμβάνεται, ἵνα μὴ τῇ τοῦ καιροῦ μακροῦ παριππεύσει καὶ παρατάσει ἀμεληφθέντα φθάσῃ περιπεσεῖν εἰς τραγικὴν τινα, ὡς εἰπεῖν, καὶ ὀλεθρίαν κατάστασιν καὶ εἰς τὸ παντελῶς ἀθεράπευτον.

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ τὸ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Χαλκηδόνος ἐν τῇ νήσῳ Πρώτῃ κείμενον ἱερὸν καὶ σεβασμιον μοναστήριον τῆς ἐνδόξου Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ὑπάρχον σταυροπηγιακὸν πρὸ χρόνων καὶ εἰς ἀθλίαν κατάστασιν περιπεσὸν καὶ εἰς χρέος βαρύτατον, ἐπετράπη καὶ ἐδόθη τὸ αὐτὸ μοναστήριον εἰς τὴν διοίκησιν χρησίμων τινῶν Χίων πραγματευτῶν, ὑφ' ὧν καὶ ἀνεκαινίσθη καὶ ἀνηγέρθη ἐρείπιον ὃν τότε, εἶτα δὲ πατριαρχικῇ ἀδείᾳ τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου κὺρ Παΐσιου συνηνώθη καὶ προσηλώθη τῇ ἱερᾷ μονῇ τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Παναχράντου ἐπικεκλημένη καὶ κειμένη κατὰ τὴν νῆσον Ἄνδρον, διὰ δόσεως χροσίων δύο χιλιάδων καὶ πεντακοσίων δοσεντῶν τε καὶ πληρωθέντων πρὸς τοὺς αὐτοὺς Χίους ἀπὸ μοναστηριακῶν χρημάτων τῆς Παναχράντου διὰ χειρὸς τοῦ Παναχραντιώτου ποτὲ Διονυσίου προηγουμένου· ἀλλ' οὖν αὐτῆς περιπεσὸν χρέεσι, περίπου τὰς τρεῖς χιλιάδας δηλονότι καὶ διακόσια γρόσια, δυσχερῶς πῶς εἶχεν εἰς τὸ διακυβερωῖσθαι καὶ διασώζεσθαι· οἱ δὲ πατέρες τῆς ἐν τῇ Ἄνδρῳ μονῆς τῆς Παναχράντου, μὴ δυνάμενοι ἄλλοθεν ποθεν ἀπαντῆσαι καὶ πληρῶσαι τὸ ἐπικείμενον αὐτοῖς μοναστηριακὸν προεξηρημένον χρέος διὰ τὴν ἄκραν αὐτῶν ἔνδειαν καὶ ἀπορίαν, κοινῇ αὐτῶν γνώμῃ καὶ συναιρέσει ἀποκατέστησαν ἐκ μέρους αὐτῶν ἐπιτρόπους διὰ γραμμάτων τόν τε προηγούμενον Δανιήλ, τὸν

σκευοφύλακα Ἰάκωβον, τὸν ἕτερον προηγούμενον Δανιήλ, καὶ τὸν ῥηθέντα προηγούμενον κύρ Διονύσιον, καὶ ἔξαποστείλαντες αὐτοὺς ἐνταῦθα ἐν Κωνσταντινουπόλει δεδώκασιν αὐτοῖς ἄδειαν καὶ πληρεξουσιότητα ἐγγράφως ἐπὶ τὸ κυβερνήσαι τε καὶ διορθῶσαι τὸ κοινὸν μοναστηριακὸν αὐτῶν χρέος τοῦτο διὰ τῆς ἐτέρα τινὶ κρείττονι καὶ ὑπερεχούσῃ δυνάμει τελείας ἐγχειρίσεως παραδόσεώς τε προσηλώσεως καὶ προσκληρώσεως τοῦ εἰρημένου μοναστηρίου τοῦ Σωτῆρος καὶ μετοχίου τῆς αὐτῆς μονῆς τῆς Παναχράντου, οἵτινες ἐλθόντες ἐνταῦθα προσέδραμον τῇ προνοίᾳ καὶ δεφενδέουσι τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐδεήθησαν δοθῆναι αὐτοῖς τὴν τοιαύτην ἄδειαν ἧς τινος χορηγηθείσης αὐτοῖς ἐπαφῆκαν καὶ παραδεδώκασιν καὶ ἐνεχείρισαν τότε ἐπιτροπικῶς οἱ τέσσαρες οὗτοι ἐπίτροποι τὸ εἰρημένον μοναστήριον τοῦ Σωτῆρος, ὡς κτῆμα καὶ μετόχιον τῆς μονῆς αὐτῶν τῆς Παναχράντου ὑπάρξαν, μετὰ πάντων τῶν κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων καὶ μετὰ συμπάσης τῆς περιοχῆς, ἐμπεριοχῆς καὶ παραλίου περιφερείας τῆς αὐτῆς νήσου Πρώτης πρὸς τὸν μακαρίτην μητροπολίτην Χαλκηδόνος Γαβριήλ, διὰ τὸ ἀναδεχθῆναι ἐκεῖνον καὶ πληρῶσαι καὶ ἐξοφλῆσαι τότε τέλεον ἅπαν τὸ ἐπικείμενον ἐκείνοις μοναστηριακὸν χρέος, συμποσωθὲν εἰς γρόσια τὸν ἀριθμὸν τρεῖς χιλιάδας καὶ διακόσια πεντήκοντα, καὶ ἀπέστησαν καὶ ἐξ ὀλοκλήρου ἀπεμακρύνθησαν τῆς ἐξουσίας καὶ δεσποτείας τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ διὰ τῆς τελείας ἀπαλλαγῆς καὶ ἐλευθερίας τῆς ἐνοχῆς τοῦ οὗ περ ἦσαν ἐνεχόμενοι μοναστηριακοῦ αὐτῶν χρέους τούτου, καθὰ μεταξὺ ἑκατέρων τῶν μερῶν συνεφωνήθη, καὶ οὕτως ἐγένετο κτῆμα ἴδιον τοῦ μακαρίτου ἐκεῖνου μητροπολίτου Χαλκηδόνος Γαβριήλ.

Εἶτα δὲ ὁ αὐτὸς κύρ Γαβριήλ, ἰδίᾳ βουλῇ καὶ ἀβιάστω γνώμῃ καὶ προαιρέσει, μετὰ τὸ γενέσθαι κύριος τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου, διὰ πατριαρχικῆς προτροπῆς καὶ ἀδείας ἀφιέρωσε καὶ συνῆψε καὶ συνήνωσε, προσήλωσέ τε καὶ προσεκληρώσατο παρὰ πόδας σύμπαν τὸ ἱερὸν τοῦτο μοναστήριον τοῦ Σωτῆρος τῇ ἀγιωτάτῃ μητροπόλει Χαλκηδόνος ὑπὲρ τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας καὶ μνημοσύνου, καὶ ἔκτοτε ἐγένετο καὶ ἀποκατέστη διὰ πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ σιγγιλλίου γράμματος αὐτὸ τοῦτο τὸ μοναστήριον τοῦ Σωτῆρος ἐνοριακὸν εἰς τὴν μητρόπολιν Χαλκηδόνος, ἀναφαίρετον καὶ ἀναπόσπαστον, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ συνοδικοῦ σιγγιλλίου γράμματος καὶ τὴν τότε γενοῦσαν ἐκκλησιαστικὴν καὶ συνοδικὴν ἀπόφασιν.

Εἶτα δὲ μετατεθεὶς ὁ αὐτὸς Γαβριήλ εἰς τὴν μητρόπολιν Νικομηδείας ἐπώλησε τὸ αὐτὸ ἐνοριακὸν μοναστήριον τοῦ Σωτῆρος μετὰ πάντων τῶν κτημάτων αὐτοῦ καὶ τῆς περιοχῆς τε καὶ ἐμπεριοχῆς καὶ παραλίου περιφερείας τῆς αὐτῆς νήσου Πρώτης πρὸς τὸν ἀναδεξάμενον τότε τὴν ἐπαρχίαν Χαλκηδόνος παναγιώτατον πατριάρχην πρόφην Κωνσταντινουπόλεως Κύριον Κύριον Ἰωαννίκιον, τὸν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὸν ἡμῶν ἀδελφὸν καὶ

συλλειτουργόν, κατὰ τὰ εἰς χεῖρας τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος τῆς τελείας πολλήσεως γράμματα, ἄπερ καὶ ἐνεφανίσθησαν ἡμῖν.

Ἐκτοτε γοῦν μέχρι τοῦδε τὸ αὐτὸ ἐνοριακὸν μοναστήριον τοῦ Σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ τὸ κατὰ τὴν νῆσον Πρώτην ὑπῆρχεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ δεσποτείαν τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος μετὰ πάντων τῶν προσόντων αὐτῷ κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων τῶν τε κινητῶν καὶ τῶν ἀκινήτων καὶ μετὰ τῆς ὁλοκλήρου περιοχῆς τε καὶ ἐμπεριοχῆς καὶ παραλίου περιφερείας τῆς αὐτῆς νήσου Πρώτης.

Ἄλλ' οὖν ἤδη πάλιν ταῖς ὁμοίαις περιπεσὸν περιπετεῖαις καὶ εἰς ἀθλίαν καταντῆσαν κατάστασιν ἐκινδύνευε φθάσαι εἰς τὸ παντελῶς ἀθεράπευτον ὅθεν ἡ Παναγιότης Αὐτοῦ προορῶσα τὸν οὐκ ἐπαιωρούμενον ἀλλ' ἤδη παρόντα καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν ὄντα κίνδυνον τῆς ἐρημώσεως τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου, οἰκειοθελῶς καὶ ἀβιάστως ἐπώλησεν αὐτὸ πρᾶσι τελείᾳ μετὰ πάντων τῶν προσόντων αὐτῷ κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων καὶ μετὰ πάσης τῆς περιοχῆς καὶ ἐμπεριοχῆς καὶ παραλίου περιφερείας τῆς αὐτῆς νήσου πρὸς τὸν τιμιώτατον ἄρχοντα πιτάρην (!) κυρίτζη Διαμαντῆν τοῦ Γεωργάκη, διὰ χοτζετίου τῆς βασιλικῆς κρίσεως καὶ δι' ἀδείας τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως ἱερωτάτου μητροπολίτου Χαλκηδόνος κύρ Παρθενίου, καὶ ἔλαβεν ἐπὶ χεῖρας μετρητὰ παρ' αὐτοῦ γρόσια τὸν ἀριθμὸν δύο χιλιάδας πεντακόσια, καὶ ἐπομένως ὠμολόγησεν ὡς οὐκ ἔχει τοῦ λοιποῦ μετοχὴν τινα ἐν τῷ αὐτῷ ἐνοριακῷ μοναστηρίῳ τοῦ Σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ, οὔτε ἐν τῇ περιοχῇ τε καὶ ἐμπεριοχῇ καὶ πάσῃ τῇ παραλίῳ περιφερείᾳ τῆς αὐτῆς νήσου Πρώτης, ἀλλ' ὑπάρχει κτῆμα καὶ πρᾶγμα τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος πιτάρη κύρ Διαμαντῆ.

Ὅστις ἀγοράσας αὐτό, ὡς εἴρηται, καὶ κύριος τούτου γεγονὼς διὰ τῆς δόσεως τῶν δύο χιλιάδων καὶ πεντακοσίων γροσίων, ὡς εἴρηται, στοχαζόμενος δὲ ὅτι οὐ δύναται ἐξοικονομῆσαι τὰ κατ' αὐτό. ἠβουλήθη αὐτοπροαιρέτως καὶ ἀβιάστως, δι' ἀδείας πάλιν τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως, πωλῆσαι αὐτὸ μείζονί τινι καὶ ὑπερέχοντι προσώπῳ καὶ ὑποκειμένῳ.

Καὶ δὴ εὐρὼν τὸν θεοσεβέστατον καὶ ὑψηλότατον αὐθέντην καὶ ἡγεγὼνα πάσης Οὐγγροβλαχίας Κύριον Κύριον Ἰωάννην Ἀλέξανδρον Ἰωάννου Ὑψηλάντην βοεβόδαν, ζῆλον ἔνθεον τῷ ἀγαθῷ θησανεῶ τῆς χριστιανικωτάτης Αὐτοῦ ψυχῆς διατρέφοντα περὶ τὰ τοιαῦτα ἱερὰ καταγώγια καὶ

1. Τὸ ἀξίωμα τοῦ Πιτάρη ἢ Μεγάλου Πιτάρη ἦτο ἐκ τῶν ἀπαντώντων εἰς τὰς Παραδουναβείους Ἡγεμονίας καὶ ἐδήλου τὸν Ἐπιμελητὴν ἢ Ἀρχιεπιμελητὴν τοῦ Στρατοῦ. Σημειωτέον, ὅτι οἱ συνήθεις τίτλοι καὶ τὰ ἀξιώματα τῶν καλούντων τοὺς Ἕλληνας ἡγεμόνας τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας μεγιστάνων τελευταῖον δὲν ἦσαν πολλακίς ἢ ἀπλοῖ μόνον τιμητικοὶ τίτλοι χωρὶς νὰ συνοδεύωνται ὑπὸ πραγματικοῦ ἀξιώματος, ἰδίως μετὰ τὰς ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Κωνστ. Νικ. Μαυροκορδάτου ἐπενεχθείσας μεταρρυθμίσεις.

θεῖα σκηνώματα, ἐπώλησεν αὐτὸ πρᾶσι τελεία πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα μετὰ πάντων τῶν προσόντων αὐτῷ κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων καὶ μετὰ πάσης τῆς περιοχῆς, ἔμπεριοχῆς τε καὶ παραλίου περιφερείας τῆς αὐτῆς νήσου Πρώτης διὰ γρόσια τὸν ἀριθμὸν δύο χιλιάδας ἑπτακόσια πενήκοντα, συναινέσει τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως· ἅτινα καὶ λαβὼν καὶ πληρωθεὶς ἐπὶ χεῖρας μετροῦντὰ παρὰ τῆς Αὐτοῦ θεοσεβεστάτης Ὑψηλότητος, ὡμολόγησεν ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι ὡς οὐκ ἔχει τοῦ λοιποῦ μετοχὴν τινα καὶ ἐξουσίαν ἐν τῷ ῥηθέντι ἐνοριακῷ μοναστηρίῳ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ τῷ κειμένῳ ἐν τῇ Πρώτῃ, οὔτε ἐν τοῖς κτήμασι καὶ πράγμασιν αὐτοῦ καὶ ἀφιερώμασι κινητοῖς τε καὶ ἀκινήτοις οὔτε ἐν τῇ περιοχῇ, ἔμπεριοχῇ τε καὶ παραλίῳ περιφερείᾳ τῆς αὐτῆς νήσου Πρώτης, ἀλλ' ὑπάρχει κτῆμα καὶ πρᾶγμα ἀναφαίρετον καὶ ἀναπόσπαστον τῆς Αὐτοῦ Ὑψηλότητος κατὰ πάντα καιρὸν καὶ χρόνον, κατὰ τὴν περίληψιν τῶν γογονότων γραμμάτων τῆς βασιλικῆς κρίσεως καὶ περὶ τῆς πωλήσεως ταύτης καὶ περὶ τοῦ μεσουτιέτ οὐδὲ τεβλιετιου εἰς τε τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα καὶ ἐφεξῆς εἰς τὸ ἐρσέκι τῶν διαδόχων Του εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

Ὅπερ μοναστήριον, μετὰ πάντων τῶν κτημάτων τε καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ τῶν τε κινητῶν καὶ τῶν ἀκινήτων καὶ μετὰ τῆς περιοχῆς καὶ παραλίου περιφερείας τῆς αὐτῆς νήσου Πρώτης, κτῆμα ἴδιον καὶ πρᾶγμα γεγονὸς τὸ ἀπὸ τοῦδε καὶ ὑπάρχον τῆς Αὐτοῦ θεοσεβεστάτης Ὑψηλότητος, ἔχει μεταβαίνειν καὶ ἐπὶ τοὺς ἐκλάμπρους υἱοὺς καὶ κληρονόμους Αὐτοῦ μέχρις ἐσχάτης γενεᾶς, μηδενὸς τῶν ἀπάντων ἔχοντος ἐξουσίαν τινα καὶ κυριότητα καὶ δεσποτείαν ἐν τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, οὔτε τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως, οὔτε ἄλλου τινὸς προσώπου ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ, οὔτε ἐν αὐτῷ οὔτε ἐν τοῖς κτήνεσι καὶ πράγμασι καὶ ἀφιερώμασι αὐτοῦ κινητοῖς τε καὶ ἀκινήτοις οὔτε ἐν τῇ περιοχῇ τε καὶ ἔμπεριοχῇ καὶ παραλίῳ περιφερείᾳ τῆς αὐτῆς νήσου παντάπασι· κτήματα γὰρ ταῦτα γεγόνασιν ἰδιόκτητα καὶ ἀναφαίρετα καὶ ἀναπόσπαστα ἕως ἐφ' ὄρου ζωῆς Αὐτοῦ, ἅπερ καὶ μετὰ θάνατον Αὐτοῦ ἔχουσι μεταβαίνειν ἀλληλοδιαδόχως ὡς κληρονομικὰ δίκαια εἰς τοὺς ἐκλάμπρους υἱοὺς καὶ λοιποὺς συγγενεῖς καὶ κληρονόμους Αὐτοῦ μέχρι τῆς εὐλογημένης ἐσχάτης Αὐτοῦ γενεᾶς.

Ὅθεν γράφοντες συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν ἀποφαινόμεθα ἵνα τὸ ῥηθὲν ἱερὸν καὶ σεβάσιμον ἐνοριακὸν μοναστήριον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ τὸ κατὰ τὴν νήσον Πρώτην σὺν πᾶσι τοῖς προσοῦσιν αὐτῷ πράγμασι καὶ κτήμασι καὶ ἀφιερώμασι κινητοῖς τε καὶ ἀκινήτοις, τοῖς τε ἤδη οὔσι καὶ τοῖς μετέπειτα ἀφιερωθησομένοις, ὑπάρχωσι καὶ μένωσι τὸ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον κτήματα καὶ πρᾶγματα ἰδιόκτητα καὶ παγανικὰ ἀναφαίρετα καὶ ἀναπόσπαστα τῆς

Αὐτοῦ εὐσεβεστάτης Ὑψηλότητος ἐφ' ὅρου ζωῆς Αὐτοῦ, μεταβαίνοντα καὶ εἰς τοὺς ἐκλάμπρους υἱοὺς καὶ λοιποὺς συγγενεῖς καὶ κληρονόμους Αὐτοῦ, μηδενὸς τῶν ἀπάντων δυναμένου ἀντιποιηθῆναι τούτων τρόπῳ οἰωδῆ τι.

Ὅφείλουσι δ' ὁμῶς οἱ ἐν αὐτῷ πατέρες μνημονεύειν τοῦ κανονικοῦ ὀνόματος τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις ἕνεκα τοῦ σεμνοπρεποῦς καὶ συνήθους, ἐκτελουμένων καὶ τῶν ἐμπιπτουσῶν χειροτονιῶν ὑπὸ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως, προσκλήσει αὐθεντικῆ τῆς Αὐτοῦ εὐσεβεστάτης Ὑψηλότητος, μετὰ τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως, ὡς ἐνοριακὴν ὑπεληφότες τάξιν τοῦ ἱεροῦ τούτου μοναστηρίου. Ἡ δὲ θεοσεβεστάτη Ὑψηλότης Αὐτοῦ ἔχει αὐθεντικῶς ἀποκαθιστᾶν, ἐκβάλλειν τε καὶ βάλλειν ἐν αὐτῷ ἡγουμένους κατὰ τὴν χρείαν, καὶ τοὺς λογαριασμοὺς αὐτῶν θεωρεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ μετέπειτα οἱ υἱοὶ καὶ συγγενεῖς καὶ κληρονόμοι Αὐτοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχουσι ποιεῖν, μηδενὸς τῶν πάντων ἀντιλέγοντος ἢ ἀνθισταμένου τὸ σύνολον. Οἷ τε συνασκούμενοι πατέρες ὀφείλουσι διάγειν μοναδικῶς καὶ ἡσύχως, σεμνοπρεπῶς τε καὶ τιμίως κατὰ τὸν τύπον τοῦ μοναδικοῦ ἐπαγγέλματος, πειθόμενοι καὶ ὑποτασσόμενοι καὶ τῇ Αὐτοῦ Ὑψηλότητι ὡς κυρίῳ καὶ ἔξουσιαστῇ τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου καὶ τῷ παρὰ τῆς Αὐτοῦ Ὑψηλότητος διορισθέντι καὶ ἀποκαταστάντι ἡγουμένῳ, οὐδόλως ἀναφερόμενοι οὐδ' ἀτάκτως ἐναντιούμενοι αὐτῷ, ἀλλὰ γινώσκοντες αὐτὸν κηδεμόνα καὶ φροντιστὴν τῆς ἀγαθῆς καὶ εὐκαταστάτου αὐτῶν καταστάσεως ὑπέικωσιν αὐτῷ κατὰ τὸ πρέπον καὶ δίκαιον, παιδευόμενων παρ' αὐτοῦ τῶν ἀτακτούντων καὶ ἀπειθῶν, ἀδεία τῆς Αὐτοῦ Ὑψηλότητος καὶ τῶν κληρονόμων Αὐτοῦ. Ἐκ τε τῶν εἰσοδημάτων οἱ συνασκούμενοι αὐτοὶ πατέρες ἔχουσι ἐξοδεύειν τὰ διορισθησόμενα ἀναγκαῖα ἔξοδα παρὰ τῆς Αὐτοῦ Ὑψηλότητος πρὸς τροφήν αὐτῶν, τὰ δὲ περιττεύοντα μένειν τοῖς διαδόχοις Αὐτοῦ πρὸς οὓς ἔχει διαβαίνειν τὸ *τεβλιέτι*, μὴ ὑποκειμένων τῶν *μεσουτιέτ ουζρέ* κατὰ καιροὺς *μοντεβελέδων* ἐκ τῶν διαδόχων Αὐτοῦ διδόναι τινὲ προσώπῳ λογαριασμόν.

Δῶν δὲ Κύριος ὁ Θεὸς τῇ Αὐτοῦ Ὑψηλότητι ἕνεκα τούτου τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῶν ἄλλων θεοσεβῶν Αὐτοῦ *ξωναν καὶ κατορθωμάτων ὑγίαν πανευφρόσυνον, εὐδαιμονίαν ἀμετάπτωτον καὶ πανθ'* ὅσα περ ἄλλα θυμῆρη καὶ σωτηριώδη αἰτήματα.

Τῆς γοῦν ἐπικυρώσεως καὶ τελείας ταύτης πράσεως καὶ πωλήσεως πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα καὶ τῆς ἀποκτήσεως τοῦ ἱεροῦ τούτου μοναστηρίου καὶ τῶν κτημάτων καὶ πραγμάτων αὐτοῦ μετὰ τῆς περιοχῆς τε καὶ ἐμπεριοχῆς καὶ πάσης τῆς παραλλοῦ περιφερείας τῆς νήσου Πρώτης τὸ κύρος ἀπαράτρεπτον ὀφείλειν ἐχούσης καὶ ἀμεταθέτου πάντως οὔσης εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ὅστις ποτὲ τῶν ἀπάντων, ἱερωμένος ἢ λαϊκός, φανῆ ἐναντίος καὶ ἀπειθῆς καὶ ἀνυπότακτος τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἡμῶν ταύτῃ εὐλογοφανεῖ καὶ δικαίᾳ ἐπιταγῇ καὶ ἀποφάσει, ἐπισφραγίσει τε καὶ ἐπικυρώσει, καὶ τολμήσει

τρόπῳ οἰφδῆτινι ἀνατρέψαι τε καὶ ἀθετῆσαι ἢ ὅλως διασεῖσαι τι τῶν ἐν τῷ παρόντι εὐλόγως καὶ σὺν τῷ δικαίῳ διοριζομένων τε καὶ ἀποφαινομένων, ἢ ἀποσπᾶσαι ἢ ἀφαιρέσαι (ὅπερ ἀδύνατον) ἀπὸ τῆς αὐθεντικῆς Αὐτοῦ ἔξουσίας τὸ ἱερὸν τοῦτο μοναστήριον, ἢ ἀντιποιηθῆναι τῶν κτημάτων τε πραγμάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ καὶ τῆς περιφερείας τῆς παραλίου, περιοχῆς τε καὶ ἐμπεριοχῆς τῆς αὐτῆς νήσου Πρώτης, ὁ τοιοῦτος, ὁποίας ποτ' ἂν εἴη τάξεώς τε καὶ καταστάσεως καὶ βαθμοῦ, ἀφωρισμένος εἴη παρὰ τῆς τρισυποσταίου καὶ ἀδιδαιρέτου καὶ ὁμοουσίου μακαρίας Τριάδος, τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου τῆ φύσει ἀγίου Θεοῦ ἡμῶν, καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος ἐν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος καὶ τυμπανιαῖος· κληρονομήσειε τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰουδα· ἢ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ εἴη ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου Ἰουδα καὶ τῶν θεομάχων Ἰουδαίων τῶν σταυρωσάντων τὸν Κύριον τῆς δόξης· καὶ προκοπὴν οὐ μὴ ἴδοι κώποτε ἐφ' οἷς ἐργάζεται καθ' ὅλην τὴν ζωὴν αὐτοῦ· σεισθεῖη ἢ γῆ καὶ καταπίοι αὐτὸν ὡς τὸν Δαθάν ποτε καὶ Ἀβειρών, καὶ ἐν γενεᾷ μιᾷ ἐξαλειφθεῖη τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς καὶ τὸ ὄνομα ἔκ βίβλου ζώντων, καὶ πάσαις ταῖς πατρικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπόδικος. Ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτου ἔνδειξιν κτλ.

Ἔπεται ἡ ὑπογραφή τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Σωφρονίου καὶ ἀπάντων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνδημούντων ἀρχιερέων.

* *

Περὶ τὸ 1875 ἐγένετο νέα ριζικὴ ἐπισκευὴ τῆς μονῆς ταύτης τοῦ Σωτῆρος ὑπὸ τοῦ ἀγιορείτου μοναχοῦ Ἰωακείμ, ὡς δηλοῦται ἔκ τινος μακροῦ ἐμμέτρου ἐπιγράμματος ἐγγεγλυμμένου ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς ἐντετειχισμένης εἰς τὴν προσθίαν τοῦ ναοῦ τῆς μονῆς ὄψιν. Ἴδου οἱ πρῶτοι τῆς ἐμμέτρου ταύτης ἐπιγραφῆς στίχοι :

*Ἀφοῦ ἀμέτρητα καλὰ ἔκαμεν εἰς ἀνθρώπους
Καὶ ἐλευθέρωσε πολλοὺς εἰς διαφόρους τόπους
Καὶ βοηθεῖ τὰ ὄρφανὰ καὶ χήρας καὶ ἀπόρους
Καὶ κατορθοῖ πᾶν ἀγαθὸν μὲ διαφόρους πόρους
Ἰωακείμ ὁ μοναχὸς καὶ δοῦλος τοῦ Κυρίου
Καὶ σκενοφύλαξ τῆς μονῆς ἐν Ἀθῶ Γρηγορίου,
Ἐκ βάθρων ἀνεκαίνισε μὲ ἔξοδον μέγαλον
Τῆς Πρώτης τὴν μονὴν αὐτὴν κ.λ.π.*

Κατήγετο δ' ὁ Ἰωακείμ οὗτος ἔκ Κατοχῆς τῆς Ἀκαρνανίας. Κατόπιν ἡ μονὴ τῆς Πρώτης, προσαρτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ εἰρημένου ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Ἰωάννου Ὑψηλάντου εἰς τὸ ἐν Χάλκῃ μοναστήριον τῆς Θεοτόκου Καμαριωτίσσης, περιῆλθεν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἡ μονὴ τῆς Μεταμορφώσεως ὑπέστη τὴν 8|20 Φεβρουαρίου 1807 βομβαρδισμόν ὑπὸ Ἀγγλικοῦ στόλου, ἀποτελουμένου ἐκ δέκα πλοίων τῆς γραμμῆς (1), καταβυθίσαντος τὴν ἐν Καλλιπόλει σταθμεύουσαν τουρκικὴν Μοῖραν καὶ παραβιάσαντος τὸν εἰσπλοὺν τοῦ Ἑλλησπόντου. Αἰτία δὲ τοῦ βομβαρδισμοῦ ὑπῆρξεν ἡ διαπεραιώσις εἰς τὴν νῆσον Πρώτην ἀπὸ τῆς Χαλκηδόνος εὐαρίθμων Τούρκων στρατιωτῶν, οἱ ὅποιοι ὀχυρωθέντες εἰς τὴν μονὴν ἠμπόδιζον τὴν ξύλευσιν καὶ τὴν ὕδρευσιν τῶν κατεχόντων τὴν Πρώτην Ἀγγλῶν. Καὶ ἡ μὲν μονὴ ἐκ τοῦ βομβαρδισμοῦ ἐπυρπολήθη κατὰ μέγα μέρος, ἀλλ' οἱ ἐν αὐτῇ ὀχυρωμένοι καὶ ἀνδρείως ἀντιστάντες Τούρκοι, μὴ ὑπερβαίνοντες τοὺς 60, ἀφοῦ ἐφόνευσαν ἱκανοὺς Ἀγγλοὺς, διεπεραιώθησαν εἰς τὴν Χάλκην, τῇ βοηθείᾳ τῶν κατοίκων τῆς νήσου ταύτης, λαβόντων διὰ τοῦτο ὕστερον παρὰ τοῦ σουλτάνου Σελῆμ προνόμια ἀτελείας.

Κατὰ τὰ πρῶτα δ' ἔτη τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος τὸ μοναστήριον τῆς Πρώτης ἀναφέρεται ἔχον ποιμνιον αἰγῶν (142 αἰγας), τρεφόμενον ἀπὸ τῶν νομῶν τῆς τότε ἀκατοικητοῦ εἰσέτι νήσου τῆς Πρώτης, ὑποζύγια δὲ καὶ ἐργαλεῖα οὐκ ὀλίγα χρήσιμα εἰς τοὺς καλλιεργοῦντας τὴν νῆσον. Ἀπὸ τοῦ 1810 ἔνοριακὴ καὶ αὐθις καταστάσα, κατόπιν ἐγένετο ἐκ νέου σταυροπηγιακὴ. Ἀπὸ τῆς οὐχὶ τοσοῦτον ὠφελίμου ἀποδειχθείσης κηδεμονίας τῆς οἰκογενείας τῶν Ὑψηλάντων καθὼς καὶ τῆς ἐν Χάλκῃ μονῆς τῆς Θεοτόκου Καμαριωτίσεως, εἰς τὴν ὁποίαν, προστατευσομένην ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, εἶχεν ὑπὸ τούτου ὑπαχθῆ, ὡς εἴρηται, ἐπί τινα χρόνον τὸ μοναστήριον τῆς Πρώτης.

Ἀφ' οὗ δὲ χρόνου κατόπιν ποικίλαις ἐνεργείαις καὶ ἐπιτηδείων ἐκμεταλλευτῶν, χριστιανῶν οὐχὶ ὀρθοδόξων, παρεγνωρίσθησαν τὰ ἐπὶ τῆς νήσου Πρώτης κτητορικὰ δικαιώματα τῆς μονῆς, τὸ ἱερὸν τοῦτο σεμνεῖον ἦτο ἀδύνατον νὰ διατηρήσῃ πλείονας τοῦ ἐνὸς μοναχοῦς καὶ ἐν τέλει κατέληξεν εἰς ἐντελεῖ σκεδὸν ἐρήμωσιν.

Καὶ ὁ μὲν ναός, οὕτινος ἡ δεξιὰ πτέρυξ εἶναι παρεκκλήσιον τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, ἐν τῷ μέσῳ δὲ ὑπάρχει κοιμητήριον, διεσώθη εὐτυχῶς οἷος ἦτο, τὰ δὲ περὶ αὐτὸν οἰκήματα, σεσαθρομένα ὄντα, κατηραφίσθησαν τῷ 1879 ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ', ἀνεγείραντος εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν γηροκομεῖον τοῦ κλήρου (2). Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀρ-

1. Ἐκ τούτων τρία μὲν ἦσαν τρίκροτα, δύο δίκροτα, εἰς τὰ ὁποῖα προσετέθη ἔπειτα καὶ τὸ δίκροτον ὁ Ἐνδυμίων, ἀναχωρῆσαν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τοῦ πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας ὀλίγον πρὸ τοῦ εἰσπλοῦν τοῦ στόλου, δύο κορβέτται καὶ δύο γαλεῶτται βομβοφόροι. Μεταξὺ τούτων κατελέγετο καὶ τὸ δίκροτον ὁ Αἴας, 74 κανονίων, ὅπερ ὁμως ἐκάη, ἀναφθὲν κατὰ τύχην. Σκαρλάτου Δ. Βυζαντίου, Ἡ Κωνσταντινούπολις, τ. Β', σ. 291-2. Πρβλ. Κ. Μ. Κούμα, Ἱστορία τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, τ. ΙΒ', ἐν Βιέννῃ 1832, σ. 101 κ. ἑ.

2. Μαν, Ἱ. Γεδεών, Πατριαρχικοὶ Πίνακες, σ. 708.

ξαμένη οἰκοδομὴ διέμεινεν ἡμιτελής μετὰ τὴν παραίτησιν (30 μαρτίου 1884) τοῦ Ἰωακείμ Γ'. συνεστήθη συνοδικῶς τὴν 14 δεκεμβρίου 1887 ἐπιτροπεία ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ μητροπολίτου Νικαίας Σωφρονίου χάριν ἐξακολουθήσεως τοῦ ἔργου. Οὕτω δὲ τῷ 1892 κατορθώθη ἡ ἀποπεράτωσις τῆς οἰκοδομῆς τοῦ τε γηροκομείου καὶ τῆς αὐθις ἀνακαινισθείσης μονῆς, εἰς τὴν ὁποίαν μετὰ τὴν ἐκ τοῦ σεισοῦ τῆς 28 Ἰουνίου 1894 καταστροφὴν τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς ἐγκατεστάθησαν ἐπὶ ἓν σχολικὸν ἔτος (1895—6) αἱ ἀνώτεροι τάξεις αὐτῆς καὶ πρὸς τὴν ὁποίαν ἔκτοτε συνοδικῆ ἀποφάσει παρεχωρήθησαν αἱ πρόσοδοι τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος εἰς τὴν νῆσον Πρώτην περιπετειώδη ἐχούσης ἱστορίαν μονῆς ταύτης τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ.

Ἐγγραφον ἐν Ἀνδρῶν

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΠΑΣΧΑΛΗΣ (†)